

Wablieft, een eenvoudig geschreven krant voor volwassenen

1 september 1990

Auteur: Marc Timmerman

Volume: 20

Nummer: 1-2

Pagina's: 53-60

Documenten

- [vonk_jrg20_013.pdf](#)

wablieft een eenvoudig geschreven krant voor volwassenen marc timmerman
wablieft vlaanderens enige eenvoudig geschreven krant bestaat 5 jaar gegroeid vanuit de nood aan goed leesmateriaal voor deelnemers aan lees en schrijfgroepen betekent wablieft op dit moment voor een ruimere groep van de bevolking een venster op de samenleving in dit artikel tracht ik de opzet van de krant te schetsen en de grote lijnen van onze principes aan te duiden
erspreiding van informatie s voor mensen met weinig een eerste vereiste voor leeservaring een democratie mensen i f die niet geïnformeerd zijn y h kunnen onmogelijk deelne uitgangspunten r men aan het maatschap pelijk leven volgens schattingen zijn er in in 1985 startten het alfabetiseringsproject vlaanderen 300 000 mensen die analfa van dendermonde en alfabetisering vlaan beet zijn hoeveel mensen zijn er dan niet deren met een krant de krant wablieft met leesmoeilijkheden h oeveel mensen was bedoeld voor deelnemers aan de zijn er dan niet die nooit een krant lezen lees en schrijfgroepen het alfabetise hoeveel mensen zijn met andere woorden ringswerk heeft immers altijd al te kampen niet geïnformeerd heel wat in elk geval gehad met een gebrek aan leesmateriaal voor volwassenen en toch is dit ont zettend belangrijk deelnemers aan het alfabetiseringswerk zijn niet vertrouwd met teksten ze willen in de eerste plaats leren lezen om te zijn als een ander hoe ze iedere dag van lezen kunnen profiteren is voor hen in het begin niet altijd duidelijk ze hebben nog nooit een krant kunnen lezen ze weten sep okt 1990 nummer 1 2 20 e jaargangmicit dus ook niet dat ze er heel wat kunnen boekje we wilden onze lezers echter een aan hebben volwaardige krant aanbieden dus moest lezen moet juist gestimuleerd worden wablieft er ook uitzien als een krant deelnemers moeten leren er plezier in te wat formaat en papier betreft het tekst krijgen in die optiek is ook wablieft tot volume werd op die manier verdrie stand gekomen voudigd en we hadden meteen de moge lijkheid om meer tekstondersteunend de bedoelingen die we in hoofdzaak met materiaal te gebruiken foto s kaarten deze krant hebben zijn zesvoudig sche-

ma s deze ingreep onderstreepte het thuis lezen stimuleren nog meer het volwassen volwaardige interesse in actualiteit media op wekken karakter de lezers reageerden positief stof voor discussie leveren een eigen medium voor volwassenen het is precies een echte krant ik ben er niet beschaamd in dat ik de met leesmoelijkheden aanbieden de opstap naar een gewone krant wablieft lees verkleinen en de overgang naar het lezen van een gewone krant stimuleren abonnees participatie in het dagelijks leven bevorderen door het aanbieden van wablieft heeft op dit ogenblik 2 300 informatie abonnees oorspronkelijk waren de mees ten hiervan deelnemers aan lees en wablieft heeft ook een meer structurele schrijfgroepen op dit ogenblik is die si bedoeling door het de krant hebben tuatie grondig veranderd deelnemers aan mensen met weinig leeservaring in de lees en schrijfgroepen maken nu nog de eerste plaats een eigen constante bron helpt van het abonnementenbestand uit van informatie de andere helpt bestaat uit in orde van om wablieft ijvert daarenboven mee om yang technische scholen buso s curriculum geschreven en gesproken taal toegan sisten van de basiseducatie lagere schoolen te maken daarom worden er len bejaardentehuizen migranten mensen regelmatig workshops georganiseerd om die nederlands ieren of doceren vooral leerkrachten en educatieve werkers van leerkrachten uit wallonie bibliotheken uit de praktijk tips te geven rond tekst vereenvoudiging tevens is wablieft ac tief in alles wat met toegankelijkheid te eenvoudig maken heeft wablieft blijft zich prioritaire naar het niveau van deelnemers aan lees en de situatie nu schrijfgroepen richten de redenen daar voor zijn niet alleen van historische aard er zijn inmiddels 80 nummers van we willen vermijden dat de mensen met wablieft verschijnen de krant verschijnt weinig leeservaring zij die wablieft het om de drie weken in september 89 werd hardst nodig hebben weer uit de boot het concept grondig veranderd tot op dat zouden vallen door ons permanent op moment had de krant het uitzicht van een deze doelgroep te oriënteren blijft de lees nww 20 e jaargang nummer 12 sep okt 1990 baarheidsgraad van onze teksten zo toe wordt in wablieft een schoolse of een gankelijk mogelijk wablieft redacteurs pedante stijl ten stelligste vermeden hebben een ruime ervaring in het alfabeti volwassen materiaal is in het educatieve seringswerk constant wordt de leesbaar veld zo goed als onbestaande altijd is heidsgraad van wablieft in de praktijk aangemaakt materiaal bestemd om in gecontroleerd deze voorwaarden zijn vol educatieve situaties onder begeleiding gens ons nodig om onze doelen optimaal gebruikt te worden telkens zijn deel en permanent te realiseren nemers afhankelijk van zo n situatie van hun begeleider om educatief materiaal te wablieft is eenvoudig op verschillende gebruiken terreinen wat de inhoud betreft brengt wablieft een synthese van het bran dend actuele nieuws onderwerpen waar lezers niet vertrouwd mee zijn dat zijn nogal vaak de onderwerpen uit de rubriek buitenland worden aantrekkelijk ge maakt door de mogelijke verbanden met de lezer bloot te leggen een verre oorlog kan toch zijn invloed hebben op iemand d b ieft die in belgie woont een milieuramp kan zijn invloed hebben op iemands komende vakantie door die verbanden aan te halen de bedoeling van wablieft is los te ko hopen we dat de lezer de actualiteit als men van dat puur educatieve wablieft dichterbij zijn bed ervaart in alle artikels is dus niet in de eerste plaats bedoeld als wordt de gedachtengang zo logisch mo lesmateri-

aal maar als iets waar mensen gelijk uitgelegd zich persoonlijk op abonneren om er naar de vorm van de artikels is eenvoudig een eigen goeddenken mee te kunnen om duidelijke inleiding korte hoofdstukjes gaan ze abonneren zich op wablieft geen te lange artikels de foto s worden zoals een ervaren lezer zich op een ande ook in functie van de duidelijkheid geko re krant abonneert daarom ook willen we zen het taalgebruik is zo helder en een die krant zoveel mogelijk rechtstreeks voudig mogelijk dat wil ondermeer naar ons doelpubliek versturen d w z dat zeggen dat in wablieft korte zinnen we het nemen van een prive abbonement staan waarin zo weinig mogelijk moeilijke stimuleren en dat we de kranten zoveel woorden in voorkomen mogelijk naar de thuisadressen sturen dit alles neemt natuurlijk niet weg dat wablieft in educatieve situaties zeker en volwassen waar informatie nodig is een belangrijke rol kan spelen met wablieft welen we een volwassen krant uitbrengen dezelfde onderwerpen als in andere kranten komen ook hier aan bod het uitzicht is dat van een volwassen krant hoewel de teksten vaak een volle dige situatie of achtergrond schetsen sep ukt 1990 nummer 1 2 20 e jaargangnew het schrijven van bijvoorbeeld interesseert hen minder om eenvoudige informatieve dat ze vinden dat het hen niet raakt we teksten proberen zoveel mogelijk het verband tus sen de buitenlandse actualiteit en het leven hier in vlaanderen aan te tonen glasnost en perestroika spelen wel alle criteria waaraan een eenvoudige in degelijk een rol voor de wereldvrede dus formatieve tekst moet voldoen in dit voor iedereen de eenmaking van europa artikel weergegeven is onmogelijk daarom is wel degelijk belangrijk voor iedere con houd ik het bij de volgens ons meest es sument werknemer enz als je die gevol sentiele punten 1 gen kan schetsen dan maak je meer kans om de interesse te wekken nog een andere belemmering is het feit taal dat sommige mensen zich bij bepaalde onderwerpen totaal niets kunnen voor het meest voor de hand liggende stellen wat zegt apartheid als je niet criterium is zeker taalgebruik we trachten eens weet waar zuid afrika ligt wie er lange moeilijke abstracte woorden of be allemaal woont wat de geschiedenis van gripfen te vermijden we zorgen ervoor dat land is wat betekent politiek in islami dat we geen lange of samengestelde zin tische landen als je niet weet hoe het nen gebruiken er valt over criteria die met leven van een islamiet eruit ziet in onze taal verband houden nog veel meer te artikels proberen we bij apartheid het zeggen 2 de wablieft redacteurs zijn dagelijkse leven van een zwarte te schet echter van mening dat eenvoudig taal sen lezers kunnen zich dan veel beter gebruik weliswaar een eerste voorwaarde voorstellen wat er precies gaande is is maar dat er veel meer belangrijke voor waarden zijn om tot echt toegankelijke functioneel informatieve teksten te komen waar het kan proberen we onze artikels functioneel te maken we doen dat niet geen voorkennis alleen om het voor de lezer interessant te geen interesse maken we stellen vast dat ons publiek weinig naar de bioscoop trekt of deel wabueft gaat er van uit dat de lezers neemt aan manifestaties daarom probe niet a priori geïnteresseerd zijn en dat ze ren we films manifestaties aan te kon geen voorkennis hebben dit uitgangs digen dat kan inhouden dat er meteen bijkomende informatie zoals adressen punt heeft zo zijn consequenties in een prijzen data gegeven wordt in het artikel artikel over de eenmaking van duitsland zelf bijvoorbeeld beginnen we van bij wo ii tenslotte is het altijd de bedoeling dat de het is im-

mers niet evident dat mensen lezer maximaal gebruik maakt van zijn met weinig leeservaring de geschiedenis krant de rubriek goed kopen is zelfs van de opsplitsing tussen oost en west 100 functioneel daar trachten we de kennen actualiteit zo te brengen dat lezers in hun wabueft lezers zullen het eerst popu hoedanigheid van consument aangespro laire nieuwtjes lezen buitenlands nieuws ken worden mc 20 e jaargang nummer 12 sep okt 1990 verkiezingen stem reldi a 13 oen decemberegaan 7 miljoen mensen stemmen 1 miljoen j daarvan stemt ongeldig dat wil zeggen gg dat hun stembrief niet goed g ge in g e sommigen vuld is g doen dat met o zet anderen opzet per p ongeluk g wat moet je doen om b geldig 8 te stemmen drie stembrieven kri in het stemlokaal jsen we drie stembrieven een voor de kamer een voor de senaat en een voor de provincie elke stembrief heeft l i j 4i1s b ar een andere kleur op p elke stem j brief staan allearti en onder viol ksunie een kordate aanpak p j de naam en het nummer van de een bolletje 1 of meer partij staan de namen van de kan pj per stembrief mag blje slechts voor didaten 1arti p stemmen j op je kan dit o verschillende manieren doen 1 jeeeft b een kopstem p je maakt 1 sap het bovenste bolletje j rood dat 2 kpb wil dan zeggen dat je akkoord g j 4 cvp gaat met de volgorde van de g 8 5 agalev kandidaten 7 sp 2 jeeeft b een naamstem als je j 8 pvda voor een bepaalde p ppolitieker wil 9 pvv stemmen maakj je het bolletje bolletj 10 vlaams blok rood 13 vu 3 je kan deze twee tesamen doen een kop stem en een of meerdere naamstemmen is mogelijk g j mt sep okt 1990 nummer 1 2 20 e jaargangnew evennicht al leest hij enkel de inleiding met deze uiteenzetting denk ik al het de wabueft ploeg heeft het geluk een belang te hebben aangetoond van artikels krant uit te geven een middel om de in korte overzichtelijke en afgelijnde interesse op te wekker is de rubriek blokjes indeling van elke krant dus ook van wabueft populair nieuws kan als gang maker voor andere artikels dienen informatie maar met mate een gepaste dosis informatie is denken structuur we ook een voorwaarde om eenvoudige teksten te schrijven teveel informatie te artikels waarvoor geen voorkennis vereist lange redeneringen in een tekst werken is kunnen lang worden daarom vinden blokkerend daarom zijn we genoodzaakt we de structuur van artikels erg belangrijk om vooraf bij ieder item te bepalen waar hoofdartikels proberen we schematisch op we de klemtoon willen leggen elk geschetst zo op te stellen nieuw element of facet proberen we in een inleiding die kort de actualiteit aparte blokjes tekst te beschrijven weergeeft het hoofdartikel zelf daarin wordt de actualiteit weergegeven alternatieven een of twee artikels in een kader daarin kunnen de achtergronden de moeilijke onderwerpen kunnen soms geschiedenis beschreven worden de anders dan puur tekstueel beschreven afwezige voorkennis wordt op die worden helaas kan ik hier geen lijstje manier ingevuld zo n artikel kan ook geven hopelijk kunnen voorbeelden de bedoeling hebben de lezer in staat inspirerend zijn te stellen zich bij de actualiteit iets voor te stellen de afbraak van de berlijnse muur hebben we beschreven aan de hand van een we proberen een modulaire structuur fotoreportage in een inleiding werd kort aan de hoofdartikels te geven de lezer gesteld wat er gaande was foto s met kan de inleiding lezen de foto s en titels een korte ondertitel gaven de hele ge bekijken hij weet dan misschien genoeg schiedenis en de meest recente gebeur hij kan ook geïnteresseerd zijn of raken en tenissen weer dergelijke teksten

kunnen het hoofdartikel lezen en hij weet meer hij erg indringend zijn een huwelijksfoto met kan de achtergrondstukjes lezen en hij het bruidspaar aan de ene en de familie heeft een volledig beeld zij het in grote aan de andere kant van de muur zegt lijnen van een stuk actualiteit meer dan een brok tekst belangrijk in dit modulaire concept is dat de lezer geen volledige bladzijde moet doorlezen om te weten waarover het gaat integendeel hij krijgt rustpauzes en hij kan telkens beslissen verder te lezen of niet de lezer krijgt altijd informatie zelfs sep okt 1990 nummer 1 2 20 e jaargang vic de berl ijnse muur dan is het gedaan 28 jaar lang wordt de stad in twee gesneden families vrienden berlijn 13 augustus 61 over enkele uren en bu- ren wordenescheiden 8 p de foto zie op begint g men aan de bouw van de berlijnse j je zo n familie bet pas getrouwde paar muur voor de oost berlijners is dit de wuift naar de familie aan de overkant van laatste kans een paar vluchten nog snel de mu- ur ik heb al gezelliger bruiloften naar het westen meegemaakt sep okt 1990 num- mer 1 2 20 e jaargang vw juist belangrijke figuren hebben de korte regels zodat er niet met de vin moeilijkste namen hier ook kan het ger moet worden gelezen ge- bruik van foto s handig zijn neem nu een grote spatie tussen de regels gorbatsjov iedereen herkent de man veel mensen kunnen zijn naam moeilijk ontcijferen als je een foto gebruikt kan je eerst de tekst dan de eenvoud in je tekst schrijven over de president gorbi of zelfs michael zo moeten de eenvoudige teksten maken binnen de lezers niet om de zoveel regels de klip beperking van bovenstaande aandachts gorbatsjov omzeilen punten is onmogelijk denk ik grosso modo gaan we als volgt tewerk na het uitslagen van verkiezingen of van onder bepalen van de grote lijnen schrijven we zoeken zijn moeilijk in teksten te beschrij de tekst de eenvoud komt vooral in een ven in de tekst zelf geven we soms enkel laatste fase wablieft heeft de gewoon de hoofdlijn in een diagram of in een te om de eindredactie met meerdere schets maken we details duidelijk mensen te doen volgens onze ervaring is dit het meest efficiënte systeem om tot eenvoudige teksten te komen lay out en vormgeving het blijkt dat mensen met weinig leeserva ring best een lettertype met schreef lezen b v h schreefloos h met schreef andere aandachtspunten zijn duideli- jke aflijningen tussen artikels en alinea s onderling gebruik van tekstondersteu- nende marc timmerman illustraties zoals sprekende foto s alfabetisering vlaan- deren landkaarten eventueel zelfs eenvou gentsesteenweg 58 dige diagrammen 9200 dendermonde noot 1 elke vonk lezer krijgt het laatste nummer van wablieft apart toegestuurd zo kan u zelf nagaan of we er in de praktijk iets van bakken 2 wie dat wenst kan een uitgebreide criterialijst aanvragen neic 20 e jaargang num- mer 1 2 sep okt 1990